

KÜLÖNFÉLÉK.

Kedves olvasóinknak, munkatársainknak boldog karácsonyi és ujévi ünnepeket kívánunk.

Olvasóinkhoz. A Főtisztelendő püspök Ur az E. K. Tanács határozata folytán az alábbi körlevelet bocsátotta ki, melyet minden megjegyzés nélkül olvasóink szives figyelmébe ajánlunk.

Sz. 2043/1938.

E. K. T.

Körlevél valamennyi lelkész és énekvezér-tanító fiainak a „Keresztény Magvető” című folyóirat terjesztése tárgyában.

A Keresztény Magvető című folyóiratunk folyó év végén a 70-ik évfolyamát tölti be. Így Erdélyben a legrégebb magyar nyelvű folyóirat, melynek alapításában Kriza János költő-püspök vezetése mellett a múlt század legjelesebb unitárius írói vettek részt. Azóta hitünk mélyítésében, egyháztörténelmünk adatainak feltárásában, s általában egyházi irodalmunk gazdagításában el-évülhetetlen érdemeket szerzett. A mai kor különböző gondolatáramlatai között pedig éppen nélkülözhetetlen, hogy a mi uniárius kereszténységünknek magasztos eszméit bent és kinnt védje és képviselje. Ezért óhajtandó, hogy minél szélesebb körben terjedjen, hogy abból minél több propaganda füzet küldessék szét, s külföldi hitrokonainkkal való kapcsolatunknak állandó organuma legyen.

Mindezekre való figyelemmel az E. K. Tanács, az Unitárius Irodalmi Társaság kérésére a fenti szám alatt kimondot'a, hogy a Keresztény Magvetőnek, mint egyházunk egyetlen tudományos célt szolgáló folyóiratának megrendelése, anyagi és erkölcsi támogatása, az egyház tiszteletbeli és fizetéses alkalmazottainak, az egyházközségeknek, lelkészeknek, tanároknak és tanítóknak erkölcsi kötelessége.

Felkérjük azért lelkész, tanár és tanító fiait, hogy ezen

határozatunkat vegye tudomásul, s erről egyházközsége előljáróságát és egyházközségében lakó egyházi tanácsosait értesítse. A Keresztény Magvető előfizetési díja jelenleg évi 200 lej. Azonban megfelelő számú előfizető jelentkezése esetén olcsóbb lesz.

Kolozsvár, 1938 november 7.

Dr. Varga Béla

püspök.

November 15. Nem hivatalos ünnep. A naptár nem jelzi piros betűvel. Mégis az unitáriusok nyilvántartják és lelkükben ünnepé avatják. Nem kutatjuk, hogy vajjon történelmileg is pontos dátum-e. A köztudat és közhangulat Dávid Ferenc mártírhálálának évfordulójává avatta. Ezért minden évben ünnep számunkra ez a nap. Az emlékezés ünnepe. Ezen a napon megjelenik lelki szemeink előtt egyházalapító első püspökünk szellemalakja. Trombita hangon hirdeti, hogy „a hit Isten ajándéka“, hogy „inkább Istennek kell engedelmeskedni, mint az embereknek“, hogy a lelki szabadságért mindent, sőt ha szükséges, életet is kell áldozni. Szinte szemeinkkel látjuk, hogy miképpen növekedik hite és emelkedik dicsősége. Akit évszázadokon át az elfogultság kiközösített a saját egyházából, az új idők felvilágosított szelleme mind magasabbra emeli s távoli országok és világ-részek tesznek bizonyosságot mellette. Ujra kibontott lobogóján piros betűvel van felírva; „Az igazságot újjában semmi fel nem tartóztathatja“.

Dr. Elekes Dénes emlékünnepe. Borongós őszi reggelen indul a székelykeresztúri Unitárius Főgimnázium és a Gazdasági Iskola tanári kara és tanuló ifjúsága a siménfalvi temető felé, hogy kegyelettel áldozzon néhány rövid órát Dr. Elekes Dénes emlékének. Dr. Elekes Dénes szerette szülőfaluját, de mindenkéltől szerette annak értelmes székely lakóit, akikért kész volt bármilyen áldozatot meghozni, csak hogy őket boldognak láthassa. Azonban, ha ő szerette népét, az sem maradt neki adósa. Az emlékünnepe templomi istentisztelettel kezdődött és Siménfalva unitárius temp'oma rég nem látott ilyen nagyszámú közönséget, mint ezen a napon. Az ünnepi istentisztelet Dakó Bálint VII. o. tanuló lélekemelő imájával kezdődött. A közének után Bencze Márton VIII. o. t. lépett a szószékre és nagyszerű beszédben hódolt Dr. Elekes Dénes emlékének Péld. 26. 20 alapján. A beszéd elhangzása után Török László VIII. o. tanuló, a gimnázium kilünő szavalója előadja Ábrányi Emil „Diligis me“ című költeményét.

A magasztos érzelmekben gazdag költemény előadását Pál Dénes siménfalvi lelkész üdvözlő beszéde követte, melyben a lelkész barátságosan köszöntötte az iskolák tanári karát és ifjúságát. A templomi istentisztelet végeztével az ünnepély a temetőben folytatódott. Dr. Lőrinczy István, mint az elhunyt utódja a gondnoki székben rövid bepillantást nyújt Dr. Elekes Dénes életébe és munkásságába. Elénk állítja a nagy embert a maga egészében, rávilágítva érdemeire és gondolatokban megnevesült, szerető lelkére, úgy, ahogy mi is ismertük őt; kifejtette azt a nagy munkát, melyet úgy a gimnázium, mint a gazdasági iskola érdekében végzett. De nemcsak az ifjúságról gondoskodott, — mondotta — hanem igyekezett népének közvetlenebb uton is szolgálni. Az ő nevét dicséri a sz.-keresztúri Tejfeldolgozó Intézettel együtt számtalan szövetkezet felállítása is és ki tudja még milyen gondolatok foroghattak a nemes székely agyban, amelyek mind a nyomorgó székely nép javát szolgálták volna, ha megvalósításukat a korai halál meg nem akadályozza. Az emlékbeszéd után Sófalvi László VI. o. t. elszavaltta Fekete Lajos „Evangelium“ című költeményét. Az ünnepély befejezéséül a gimnázium dalárdája elénekelte „Magnus est Dominus“ című egyházi éneket és azután még egy utolsó Istenhozzádot mondva a nagy halott porainak, az ifjúság bevonult az ő szülőfalujába, hogy a jól ismert székely vendégszeretet élvezze. Most már Dr. Elekes Dénes lelke nyugodtan pihenhet, mert ha teste porrá is lett, szellemét egy nép ifjúsága tette magáévá és amíg közülünk csak egy is él, ez a tűz magasan fog lobogni, bevilágítva minden székely szívét és legmélyebb gondolatait. *Murvay Samu.*

Szabad a testületi gyűlések és vallásos összejövetelek tartása. Az erdélyi ref. egyházkerület Igazgatótanácsa felterjesztéssel élt a vallás- és művészetügyi minisztérium útján a belügyminisztériumhoz a testületi gyűlések és vallásos összejövetelek hatósági engedélyezése tárgyában. Erre a felterjesztésre a belügyminisztérium 24.131—1938 szám alatt a következő választ adta: „Van szerencsénk tudomásukra hozni, hogy a vármegyék főnökségének 1938 március 24-ki 5162 számú és 1938 május 26-án kelt 9758 számú rendeletekkel általános rendelkezések adtak, hogy ezen gyűlések szabadon hagyassanak (megtartassanak). Ha vannak azonban konkrét esetek, amikor a miniszter rendeletei nem respektáltak, kérjük sziveskedjenek azokat jelenteni, hogy megtoroltassanak“.

Kötelező társadalmi szolgálat. A hivatalos lap október 18-iki számában jelent meg a társadalmi szolgálatról szóló rendeletörvény, amelynek az a hivatása, hogy az állam támogatását biztosítsa annak a falufejlesztő munkának, amelyet eddig az egyházak és más társadalmi egyesületek végeztek. Az új törvény szerint az egyetemek, felső- vagy szakiskolák mindkét nembeli hallgatói csak abban az esetben kapják meg diplomájukat, ha bizonyítványt mutatnak fel arról, hogy egy évig falun társadalmi szolgálatot teljesítettek. A külföldön szerzett diplomákat is csak ilyen bizonyítvány alapján nostrifikálják. Ilyen bizonyítvány szükséges a közhivatalokba való kinevezésekhez is. Ez az intézkedés, mely a tanult ifjúságot a faluval hozza szoros kapcsolatba, ha lélekkel s az egyházakkal karöltve lesz végrehajtva, maradandó nyomokat hagy maga után a falvak életében s azok gazdasági, egészségügyi, iskolai és más kulturális tekintetben leendő fejlődésére áldásos hatással lesz.

Mit olvasson a nép? A nemzetnevelésügyi miniszter tekintettel egyes irodalmi termékek romboló hatására 170910—1938 szám alatt rendeletet adott ki, melynek értelmében a középiskolák igazgatóságai csak a minisztérium előzetes jóváhagyása után fogadhatnak el az ifjúsági könyvtárak részére könyvajándékokat és vásárolhatnak jutalomkönyveket. Mivel újabb időben annyiféle téves irány indul a vallási és társadalmi életben, annyiféle hamis jelszó röpköd körülöttünk a levegőben, melyeknek célja az, hogy a tájékozatlan lelkeket megmételtyezzék: a fenti miniszteri rendelet, minket is nyomatékosan figyelmeztet, hogy éber gonddal őrködjünk ifjúságunk s általában népünk olvasmányai felett s olyan irodalmi termékeket juttassunk kezébe, amelyek vallási nevelésünk és szószékeink hatását nem gyöngítik, mert a betű nemcsak terem és épít, hanem romból és öl is.

A „General Assembly Council Meeting“, az angliai unitárius egyházközségek legfőbb szerve 1938. okt. 21-én Londonban tartott gyűlésén meleg együttérzéssel emlékezett meg Dr. Varga Béla püspök felszenteléséről és mély sajnálatát fejezte ki aziránt, hogy a zavaros nemzetközi viszonyok miatt képviselői nem vehettek részt azon a lélekemelő emlékezetes ünnepségen. Ugyancsak ez a gyűlés — megemlékezve a csehszlovákiai szabad keresztény és unitárius gyülekezetek nehéz helyzetéről, — javaslatot tett a támogatásukra. E célból E. Rosalind Lce lelkésznőt, az An-

gliában tanuló erdélyi akadémiták szives pártfogóját küldte Prágába viszonyaik tanulmányozására. Miss Lee Dr. Capek Norbert, az erdélyi unitáriusok által is ismert lelkésszel és másokkal folytatott tanácskozása alapján megállapította, hogy a csehországi unitáriusok fennmaradása a külföldi segélytől függ s hazatérve bejelentette a Tanácsnak a „Gyermekvédő alap“ és a menekültek felsegélyezésére létesített alap nagy unitárius és szociális fontosságát. A Tanács 320 fontot szavazott meg segélyezésükre és felhívta az angliai gyülekezetek figyelmét a segélygyűjtésre. Az adakozás most folyik.

Benedek Gyula.

Háboruellenes Egyesült Front. Az ifjak világszövetségének angliai szakosztálya, melynek 57 különböző országban vannak alosztályai, a legutóbbi és jelenlegi nemzetközi bonyodalmakkal kapcsolatban, határozott állást foglalt a béke mellett és kijelentette, hogy ezt az eszmét minden erejével terjeszteni igyekszik, mert az egyetemes fejlődésnek és a népek egymáshoz közeledésének egyetlen feltétele a béke. „Nekünk szükségünk van látásokra és célokra. Legelső célunk az, hogy megszervezzük a férfiak és nők egységes frontját, akik nem az erőszakban, hanem a józan észben bíznak, amely a nemzeti és nemzetközi vitákat megoldja. Bármilyen történik is a békéért és a nemzetközi együttműködésért küzdenünk kell s lehet valaki quækker vagy kommunista, hívő vagy hitetlen, tradeunion-ista vagy bármilyen hitű, — mi befogadjuk a Háboruellenes Egyesült Front Mozgalmába“.

Benedek Gyula.

A „Keresztény Diákok Világszövetsége“ dec. 28-tól január 2-ig az Angliában lévő 79 teológiai főiskola hivatalos kiküldöttjeinek bevonásával és a kon'inensről jelentkező főiskolásokkal St. Andrew-ban teológiai konferenciát rendez. Az előadások tárgya: Apostoli jövendölések Jézus eljövételéről.

Benedek Gyula.

Gyászhir. *Szabó Mózes* Sepsiszentgyörgy város utolsó magyar pénztárnoka, nyug. körjegyző, az Unitárius Egyház Főtanácsának volt tagja, életének 69-ik évében hosszas és kínos szenvedés után november 6-án jobblétre szenderült. Jó ember, őszinte barát, hűséges férj, önfeláldozó hivatalnok volt, kinek halálát felesége: Kiss Etelka s nagyszámu közeli és távoli rokon gyászolja. Legyen csendes pihenése!

Szerkesztésért felel: VÁRI ALBERT.

